

GRÉCKI BOHOVIA A HÉROOVIA

DRAHOMÍRA DOBROVODSKÁ
Encyklopedický ústav SAV

Keďže sa na slovenských javiskách síce sporadicky, ale predsa objavujú aj klasické dramatické texty, čo prináša aj niektoré problémy s používaním neobvyklých mien starých bohov a hrdinov, privítala redakcia ponuku a publikujeme prehľad najpoužívanejších antických mien a ich skloňovania. Autorkou prehľadnej tabuľky je Drahomíra Dobrovodská z redakcie Encyklopédie Beliana.

Vyšší bohovia (olympskí)					
slov. podoba mena	gr. podoba mena	genitív podľa klas. vzoru	slov. podoba mena	obdoba v rím. mytológii (lat. podoba mena)	genitív podľa klas. vzoru
Afrodita	Afrodité	Afrodity	Venuša	Venus	Venery (podľa lat. gen. Veneris); slov. Venuše
Apolón	Apollón	Apollóna poslovenčene: Apolóna	Apolón	Apollo [-lój]	Apollina (podľa lat. gen. Apollinis); slov. Apolóna
Arés	Arés	Area	Mars	Mars [márs]	Marta (podľa lat. gen. Martis)
Artemida	Artemis	Artemidy	Diana	Diana [diána]	Diany
Aténa	Athéna	Athény poslovenčene: Atény	Minerva	Minerva	Minervy
Demetra	Démétér	Démétrý poslovenčene: Demetry	Cerera	Ceres [cerés]	Cerery (podľa lat. gen. Cereris)
Hádes/Hádés Pluto	Hadés (transliterácia) Hádés (fonet. transkripcia) Plutón	Hada/Háda Plutóna	Pluto/Dis/ Orkus	Pluto [plútó]/ Dis [dís]/ Orcus [-kus]	Plutona [plútóna] (podľa lat. gen. Plutonis); Díta [díta] (podľa lat. gen. Ditis)/ Orca [-ka]
Héfaistos	Héfaistos	Héfaista	Vulkán	Vulcanus [-ká-]	Vulgana [-ká-]

Héra	Héra/Héré	Héry	Juno (Junona)	Iuno [júnó]	Iunony [júnóny]
Hermés	Hermés (no-vogr. Ermis)	Herma	Merkúr	Mercurius [-ku-]	Mercuria [-ku-]
Hestia	Hestia	Hestie	Vesta	Vesta	Vesty
Poseidón	Poseidón	Poseidóna	Neptún	Neptunus [-tú-]	Neptuna [-tú-]
Zeus	Zeus	Dia	Jupiter	Iuppiter [jup-]	Iova/Jova

Ďalší vyšší bohovia (výber)					
slov. podoba mena	gr. podoba mena	genitív podľa klas. vzoru	slov. podoba mena	obdoba v rím. mytológii (lat. podoba mena)	genitív podľa klas. vzoru
Dionýzos Bakchus	Dionysos Bakchos	Dionysa Bakcha	Bakchus/Liber	Bacchus [bak-] Liber [lí-]	Baccha [bak-] Libera [lí-]
Gaia	Gaia/Gé	Gaie/neskl.	Tellus/Terra	Tellus [-lús] Terra	Tellury [-lú-] (podľa lat. gen. Telluris)/Terry
Kronos	Kronos	Krona	Saturn	Saturnus [sá-]	Saturna

Nižší bohovia					
slov. podoba mena	gr. podoba mena	genitív podľa klas. vzoru	slov. podoba mena	obdoba v rím. mytológii (lat. podoba mena)	genitív podľa klas. vzoru
Asklépios	Asklépios	Asklépia	Eskulap	Aesculapius [éskulápius]	Aesculapia [éskulápia]
Eros	Erós	Eróta	Amor/Kupido	Amor Cupido [kupídó]	Amora Cupida [kupída]
Erínye	sg. Erinys pl. Erinyai	Erínyí	Fúrie	Furiae [furié]	
Charitky	sg. Charis pl. Charites	Charitiek	Grácie	Gratiae [grácié]	
Moiry	sg. Moira, pl. Moirai	Moír	Parky/ Sudičky	Parcae [parcé]	
Múzy	sg. Musa, pl. Musai	Múz	Kamény/ Múzy	Camenae [kaméné] Musae [múzé]	
Niké	Niké	neskl., príp. Niky	Viktória	Victoria [viktória]	Victorie [viktórie]

Persefona/ Kóra	Persefoné/ Koré	neskl., príp. Persefony, Kory	Proserpina	Proserpina	Proserpiny
Reia (v prekladoch ant. drám sa uplatňuje aj poslovenčená podoba prevzatá z iónskeho dialektu: Rheia)	Rhea (atický dialekt) Rheié (iónsky dialekt) pôv. Kybelé	Rhey/gen. poslovenčenej podoby: R(h)eié	Rea	Rhea/Ops (pôv. Cybele)	Rey/neskl., príp. Opy (podľa lat. gen. Opis)
			Rea Silvia	Rhea Silvia [rhéa] (pozn.: v rím. mytológii matka Romula a Rema; s Kronovou Reiou / Rhe(i)ou nemá nič spoločné)	Rhey Silvie [rhéy]
Thetis/Tetida	Thetis (pozn.: v origináli sa začína písmenom théta)	neskl., príp. Thetidy/Tetidy (podľa starogr. gen. Thetidos)	Tetis/Tetida	Thetis	neskl., príp. Thetidy
Téthys/Tetya	Téthys (pozn.: v origináli sa začína písmenom tau)	neskl., príp. Téthye/ Tetye (podľa starogr. gen. Téthyos) pozn.: rozdiel od skloňovania Thetis!	Tetys/Tetya	Tethys [téthys]	neskl., príp. Tethye [téthye] (podľa lat. gen. Tethyos)
Themis	Themis	Themidy (podľa starogr. gen. v atickom dialekte Themidos)	Themis	Themis	Themidy (podľa lat. gen. Themidis)
Tyché	Tyché (transliterácia) Týché (fonetická transkripcia)	neskl., príp. Tychy	Fortúna	Fortuna [-tú-]	Fortuny [-tú-]

Héroovia – hrdinovia Heroíny – hrdinky (a iné mytol. bytosti)					
slov. podoba mena	gr. podoba mena	genitív podľa klas. vzoru	slov. podoba mena	obdoba v rím. mytológii (lat. podoba mena)	genitív podľa klas. vzoru
Agamemnón	Agememnón	Agamemnona (slov. Agamem- nóna)	Agamemnón	Agamemno [-mnón], aj Agamemnon [-mnón]	Agamemnona (podľa lat. gen. Agamemnonis); slov. Agamemnóna
Achilles	Achilleus	Achillea (slov. Achilla)	Achilles	Achilles [-lés]	Achilla
Aias/Ajas	Aias	Aianta (podľa starogr. genitívu Aiantos); novší (klas. filológmi neodporúčaný) genitív Aiasa	Aias/Ajas	Aiax [ajáx]	Aiaca [ajaka] (podľa lat. genitívu Aiacis); novší (klas. filológmi neodporúčaný) genitív Ajaxa
Aigisthos	Aigisthos	Aigistha	Aegisthus	Aegisthus [é-]	Aegistha [é-]
Aineias	Aineias	Aineia	Aeneas (v niekt. prekla- doch aj Eneas)	Aeneas [énéás]	Aenea [énéa]
Alkéstis	Alkéstis	Alkéstidy (podľa starogr. gen. Alkéstidos)	Alkestis (v operách aj Alcesta)	Alcestis [-cés-]	Alcestidy [-cés-]
Alkména	Alkméné	Alkmény	Alkména/ Alkména	Alcmene [- kméné]/ Alcména [-kména], arch. Alcuména [-kuména]	
Antigona	Antigoné (novogr. Antigoni)	Antigony	Antigona	Antigone [-né]	Antigony
Augiáš	Augeias	Augeiov (slov. Augiášov)	Augiáš	Augeas [-géás], aj Augias [-gías]	
Faidra	Faidra	Faidry	Phaedra	Phaedra [fédra]	Phaedry [fédry]
Filoktés	Filoktés	Filoktéta	Philoctetes/ Filoktetes	Philoctetes [filoktés], lat. nom. aj Philocteta [filoktéta]	Philocteta [filoktéta] (pozn.: gen. je zhodný s jed- nou z podob nominatívu)
Hekaba	Hekabé	Hekaby	Hekaba / Hekuba	Hecuba [-ku-]	

Hektor	Hektór	Hektora (pozn.: poslovenčený genitív súhlási s pôv. klas. skloňovaním podľa starogr. gen. Hektoros)	Hektor	Hector [hek-]	Hektora [hek-]
Héraklés/ Herakles	Héraklés	Héraklea (slov. Hérakla/ Herakla)	Herkules	Hercules [-kulés]	Hercula [-ku-]
heroína (hrdinka)	héróiné, aj héróis (starogr. gen. héróidos – podľa neho aj názov bás. listu hrdiniek, nom. sg. heroída)	slov. gen. heroíny	heroína	heroine [héróiné], aj herois [héróis] (lat. gen. heroidis)	slov. gen. heroíny
héros (hrdina)	hérós (starogr. gen. héróos)	héroa, adjektívum héroov	héros	heros [hérós] (nepravideľný lat. gen. herois [héróis])	slov. gen. héroa
Cháron	Charón (transliterácia) Chárón (fonetická transkripcia)	Charóna (pod- ľa starogr. gen. Charónis), slov. Cháróna	Cháron	Charon [charón]	Charonta (podľa lat. gen. Charontis)
Iasón [pôv. výslovnosť ijásón] Jáson	Iasón (transliterácia) Iásón (fonetická transkripcia)	Iasona (podľa starogr. gen. Iasonos); slov. Iasóna, resp. Jásona	Jason	Iason [jásón]	Iasona [jásóna] (podľa lat. gen. Iasonis)
Iokasta [pôv. výslovnosť ijokasta, novšie jokasta] Jokasta	Iokasté	Iokasty	Iokasta	Iocasta [jokas-]	Iocasty [jokas-]
Kastor	Kastór	Kastora (pozn.: poslovenčený genitív súhlási s pôv. klas. skloňovaním podľa starogr. gen. Kastoros)	Kastor	Castor [kastor]	Castora [kas-]
Klytaimnéstra /Klytaiméstra	Klytaimnéstra /Klytaiméstra	Klytaim(n) éstry	Clytaem(n) estra	Clytaem(n)es- tra [klytém(n) éstra]	Clytaem(n) estry [klytém(n)éstry]
Kreón	Kreón	Kreonta (pozn.: starogr. gen. sg. oproti Charónovi je Kreontos); novšie aj Kreón-ta, Kreóna	Creon	Creon [kreón]	Creonta [kreonta] (podľa lat. gen. Creontis [kreontis])

Laios	Laios (fonetická transkripcia: Láios)	Laia [lájia]	Laius	Laius [lájus]	Laia [lája]
Odysseus	Odysseus	Odyssea	Ulixes/ Odysseus	Ulixes [-xés]	Ulixa
Oidipus	Oidipus (fonetická transkripcia: Oidipús)	Oidipa	Oidipus	Oedipus [é-]	Oedipa [é-] (slov. Oidipa)
Paris	Paris	Parida (podľa starogr. gen. Paridos)	Paris	Paris	Parida (podľa lat. gen. Paridis)
Pelops	Pelops	Pelopa (podľa starogr. gen. Pelopos); pozn.: príslušníci jeho rodu: Pelopovci	Pelops	Pelops	Pelopa (podľa lat. gen. Pelopis)
Perseus	Perseus	Persea	Perseus	Perseus [-zeus]	Persea [-zea]
Polydeukés	Polydeukés	Polydeuka	Pollux	Pollux [-lúx]	Polluca [-lúka] (podľa lat. gen. Pollucis [-lúcis]) / Polluka; adjektívum Pollukov (brat)
Prométheus (novšie aj Prometeus)	Prométheus	Prométhea	Prometeus	Prometheus [-mé-]	Promethea [-mé-]
Psycha	Psyché (transliterácia) Psýché (fonetická transkripcia)	neskl. (slov. Psychy)	Psycha	Psyche	neskl. (slov. Psychy)
Radamantys	Rhadamanthys	Rhadamanthya (podľa starogr. gen. Rhadamanthynos); slov. gen. Radamanta	Radamantus	Rhadamanthus	Rhadamantha
Thália (Tália) pozn.: začiatková théta je zachovaná i v súč. názve Divadla Thália Košice.	Thaleia	Thaleie (slov. Thálie, Tálie)		Thalia [-lía]/ Thalea [-léa]	
Théseus (novšie aj Theseus, Tézeus)	Théseus	Thésea	Teseus	Theseus [thézeus]	Thesea [thézea]

Thoas	Thoas (fonetická transkripčia: Thoás)	Thoanta (podľa starogr. gen. Thoantos)	Thoas	Thoas [-ás]	Thoanta (podľa lat. gen. Thoantis)
Thyestés	Thyestés	Thyesta	Thyestes	Thyestes [-tés]	Thyesta